

Kallas den Vinnebroa för att det blåser så?



Få saker är så förvirrade i vår stad som våra broar och deras namn. Ska försöka reda ut de tre broar som fanns i min barndom och utesluter därmed Slottsbron och Munksjöbron. Det kan bli nog krångligt ändå.

Redan på 1500-talet fanns säkert en bro över ån. Det fanns ingen kanal då utan en 20-30 meter bred å. Den görs dock under åren m till kanal och kanterna skonas med trä eller så småningom sten. På 1750 talet. Finns en öppningsbar bro, men den blir så småningom för trång för nya fartyg och 1833 blir det en järnbro, som kunde dras över på västar sidan av Kanalen. Se bild 1



Bild 1 Notera att järnvägsbron, en svängbro är öppen. Bron i Järnvägsgatans förlängning finns inte

Den befanns dock otymplig och opraktisk och 1878 byggs den om och blir en svängbro. Bild 2



Bild 2. Södra Svängbron klar 1878.

Detta innebär att det faktiskt fanns tre broar över Kanalen. Alla svängbroar. På bild 3 syns Södra och Norra svängbron. Den Norra var den som kom till i Järnväggatans förlängning. Den tredje bron på bilden, Järnvägsbron syns inte då den är öppen. I motsats till de två södra broarna öppnades Järnvägsbron ut mot Vättern.



Bild 3. Tre broar, samtliga svängbroar. Den yttersta, öppen mot Vättern den mittersta öppen mot Munksjön och den Södra stängd.

Den södra bron hette efter ombyggnad i början på 1900-talet Klaffbron, ganska självklart eftersom det var en bro i form av en klaff som lyftes upp. Bron heter i äldre officiella dokument Klaffbron. Tittar vi på dagens officiella karta heter den Vindbron. Alla genuina Jönköpingsbor kallar den "Vinnebroa". Namnet skall den ha fått för att den kunde "vindas" upp. Med andra ord fungera som en gammaldags vindbrygga. Att det skulle heta "Vinnebroa" för att det alltid blåser där är i och för sig roligt, men knappast trovärdigt.

Efter det att spårvägen startade 1907 och tvingades köra över Norra Svängbron eftersom den södra inte bar, blev Södra Svängbron 1916 ombyggd till en klaffkonstruktion. När den Klaffbron invigs 1916 utlyser Smålands Allehanda en tävling om vad bron skall heta. Det segrande förslaget blev Slottsbron! Det har mig veterligen ingen kallat denna bro. Fortsatt får den heta Vindbron.

Anskrämligt hus

Men Brostugan då? Det är en relativt modern uppfinning. Ursprungligen var det naturligtvis maskinhuset till bron och innehöll den elektriska

maskinutrustningen. Jönköpings-Posten skrev vid första öppnandet av bron: *”Funnes ej det anskrämliga maskinhuset på den norra sidan, skulle den breda och i nedfällt läge vackra bron göra ett storartadt och i allo tillfredställande intryck”*.

Det kan tyckas som en paradox att det är just JP, som när bron inte kan öppnas längre och den elektriska maskinutrustningen tagits bort, hyr ”det anskrämliga maskinhuset” ibland och där under vissa tider placerar redaktionell personal under namnet Brostugan!

Media negativ till Brostugan...

Men det var inte bara JP som tyckte illa om huset. Smålands Allehanda skriver: *”Men utan att förfalla till kitslighet torde man kunna säga, att det tak som hägnar det kubiska huset, icke är prydligt. Om dess konturer skola vi icke predika, men det tegel, som konstituerar dess yttre betäckning, synes vara väl ålderstiget.”*

Ord och inga visor. De flesta av oss tycker väl idag att den lilla stugan är både vacker och pittoresk och synpunkter på takteglet hör man inte varje dag. Undrar vad dåtida redaktörer skulle skrivit om de återuppväckts och fått se vår nya stad?



Den sista broöppningen.

Källor

Lennart Lindberg, Lars O Fältskog Jönköpings Elektricitetsverk och Spårvagnar 100 år Jönköpings Län i ord och bild.

